

ISSN 2080-9069

EDUKACJA – TECHNIKA – INFORMATYKA
EDUCATION – TECHNOLOGY – COMPUTER SCIENCE

WYBRANE PROBLEMY
EDUKACJI TECHNICZNEJ I ZAWODOWEJ

MAIN PROBLEMS
OF TECHNOLOGY AND PROFESSIONAL EDUCATION

ROCZNIK NAUKOWY NR/1/2010 / CZĘŚĆ 1
SCIENTIFIC ANNUAL No/1/2010 / PART 1

RZESZÓW 2010

Spis treści

WPROWADZENIE	7
Część pierwsza	
EDUKACJA TECHNICZNA	11
WALDEMAR FURMANEK	
Konsumeryzm, konsumpcjonizm, wyzwania dla edukacji.....	13
MARTA BAŁAŻAK	
Rozumienie idei techniki we współczesnym świecie przez uczniów klas starszych szkoły podstawowej	23
IGOR ZHERNOKLIEIEV	
Sociocultural components of the educational systems in nordic countries in the sphere of technology teachers training	31
MAREK KĘSY	
Edukacja techniczna w warunkach cywilizacji informacyjnej.....	36
KRZYSZTOF KRASZEWSKI	
Werken w zuryskim systemie szkolnym	42
JOZEF PAVELKA	
Innowacyjne koncepcje w dydaktyce techniki	48
JIŘÍ KROPÁČ, JITKA PLISCHKE	
Umiejętności ucznia rozwijane w ramach współczesnego kształcenia technicznego.....	60
WALDEMAR LIB	
Czynniki wpływające na umiejętności posługiwania się pojęciami technicznymi przez uczniów kończących szkołę podstawową w świetle badań	66
AGNIESZKA DŁUGOSZ	
Rozwijanie myślenia technicznego graficznego uczniów	77
JAN ČERNÝ, JAROSLAV ZUKERSTEIN, JAN NOVOTNÝ	
Use of EU subsidies for providing an environment for technical education	83
JAN NOVOTNÝ, JAROSLAV ZUKERSTEIN, JAN ČERNÝ	
Popularization of technical education	87
JAN KROTKÝ	
Current trends in applied mechatronics in elementary education in the Czech Republic	92

Część druga

EDUKACJA ZAWODOWA	99
WALDEMAR FURMANEK	
Dekwalifikacja – nowe wyzwanie dla edukacji zawodowej	101
VIKTOR SIDORENKO	
Vector changes labour rights in modern society	114
RYSZARD MARIAN JANKA	
Zmiany i tendencje zachodzące w uzyskiwaniu uprawnień zawodowych na poziomie wyższym	121
ROBERT WOLAŃSKI	
Model kształcenia w Państwowej Straży Pożarnej jako przykład funkcjonowania systemu branżowych centrów kształcenia zawodowego	128
VLADO GALIČIĆ, JURAJ PLENKOVIĆ	
Education for ethical tourism and business ethics	138
IRENEUSZ ZAWŁOCKI, KRZYSZTOF NIEWIADOMSKI, EWA NIEROBA	
Czynniki wpływające na wybór studiów technicznych przez kobiety	150
LIDIA WŁODARSKA-ZOŁA	
Edukacja zawodowa menedżerów w świetle przemian cywilizacyjnych.....	155
JAROSLAV ZUKERSTEIN, JAN NOVOTNÝ, JAN ČERNÝ	
Technical studies and the needs of the region	161
SVITLANA AMELINA	
Rozwijanie kompetencji przyszłych inżynierów	164
YAROSLAV RUDYK	
The essence and directions of supplying additional educational services to talented and gifted students	170
NATALIA MIKOLAIVNA KOSTRITZA	
Purpose of culture and its relationship to various spheres of human activity.....	173
TAMARA IVAKHNENKO	
Relationships of Young People: Sex and Love	179
ANDREY GAIDUK	
Professional deformations of professors of courses in law	185
NEVENKA TAKOVIĆ, JURAJ PLENKOVIĆ	
Compensating for lost abilities.....	191

ANTONI KRAUZ Ochotnicze Hufce Pracy oknem na świat na współczesnym rynku pracy w procesie przygotowania zawodowego	196
Część trzecia	
KSZTAŁCENIE NAUCZYCIELI	209
WASYL JAGUPOW Dydaktyka szkoły wyższej Ukrainy w okresie przemian cywilizacyjnych	211
VALENTYNA STAKHNEVICH, LIUDMYLA DANKEVYCH Lecturer and authority	218
KRZYSZTOF NIEWIADOMSKI, IRENEUSZ ZAWŁOCKI, EWA NIEROBA Oczekiwania studentów przygotowywanych do wykonywania zawodu nauczyciela edukacji zawodowej w obszarze kształcenia psychologicznego	223
ELŻBIETA SAŁATA Dokształcanie nauczycieli w kontekście idei i praktyki uczenia się w ciągu całego życia	229
PETR MACH Analysis of the case studies	236
MIROSLAVA MIKLOŠÍKOVÁ Dalsza edukacja nauczycieli w ramach kształcenia ustawicznego.....	243
EWA NIEROBA, IRENEUSZ ZAWŁOCKI, KRZYSZTOF NIEWIADOMSKI Tanatopedagogika w procesie kształcenia nauczycieli.....	249
SVITLANA TSYMBAL About achmeological peculiarities and science of teaching of the grown man	256
Część czwarta	
EDUKACJA EKOLOGICZNA I REGIONALNA	263
WIKTORIA SOBCZYK, AGNIESZKA BIEDRAWA, ANNA KOWALSKA, MAŁGORZATA PAWUL Edukacja – ekologia – ekorozwój, czyli o wdrażaniu zasad zrównoważonego rozwoju.....	265
NINA TVEREZOVSKA Training of agrotechnological directing specialists.....	271
HELENA GAFUROVA The role and place of the education subject „agrarian law” in the curriculum for training village specialists.....	278

AGNIESZKA BIEDRAWA, WIKTORIA SOBCZYK	
AHP – komputerowe wspomaganie podejmowania złożonych decyzji	284
TATIANA VASILIEVNA SAYENKO	
Formation of ecological and creative competence of future professionals i n the period <i>Decade of education for sustainable development</i>	292
VLADIMIR KRYVOV	
Reclamation of disturbed lands in Ukraine environmental aspect	297
VOLODYMYR KALUGA	
On the edge of degeneration and recovery: from disintegrated fragmentary conception to integrated knowledge	302
NATALIA RIDEĀ, SVETLANA PALAMARCHUK, DENIS SHOFOLOV	
Providing of course „Ecological expertise” for bachelors in environmental NUBiP Ukraine	309
VALENTINA SVISTUN, LUDMILA MAKODZEI	
Trends in training of future agrarian specialists for management activity	315
NATALIA RIDEI	
International experience and support of criteria for european certificate „Blue flag”	320
ALEKSANDR MUDRAK, OKSANA NAGORNIUK	
Environmental education for balanced development of Ukraine	325
AUTORZY / THE AUTHORS.....	331

Część pierwsza
EDUKACJA TECHNICZNA

Konsumeryzm, konsumpcjonizm, wyzwania dla edukacji

Streszczenie

Konsumeryzm (konsumpcjonizm) jako zjawisko nadmiernej konsumpcji dóbr wiąże się z utylitarystycznym podejściem do świata i hedonistycznym materializmem. Ujawnia się to w postawach wobec i w sytuacjach konsumpcji (MIEĆ) uznanych za wyznacznik wartości ich życia/jakości życia. Upowszechnienie tych postaw zagraża samemu człowiekowi. Stąd wielkie zadania przed systemami edukacji.

Słowa kluczowe: konsumeryzm, postawy, zagrożenia, utylitaryzm, hedonizm, materializm praktyczny, edukacja.

Consumerism, consumptionism of challenge for education

Abstract

Consumerism (consumptionism) it as phenomenon of excessive consumption of goods joins with utilitarian approach to world and hedonistic materialism. Comes out in attitudes in the face of and in situations of consumption (to HAVE) recognized for determinant of value their lives/the quality of life. Dissemination these attitudes threatens only man. From here great tasks before systems of education.

Key words: consumerism, attitude, of threat, utilitarianism, hedonism, practical materialism, education.

Marta BAŁAŻAK

Politechnika Radomska, Polska

Rozumienie idei techniki we współczesnym świecie przez uczniów klas starszych szkoły podstawowej

Streszczenie

Wiedzę z techniki dziecko otrzymuje w swoim środowisku życia. W szkole wiedza ta zostaje usystematyzowana, a dokonuje tego nauczyciel na wybranych lekcjach. Zadaniem nauczyciela jest nie tylko pokazanie praktycznych form wykorzystania idei technicznego dorobku ludzkości, ale samej idei potrzeb i motywacji jego tworzenia.

Słowa kluczowe: edukacja techniczna, społeczeństwo informatyczne, potrzeby edukacyjne.

The understanding of technique idea in present world by pupils of secondary school

Abstract

Knowledge with technique child receives in one's environment of life. At school knowledge this becomes organic, and this teacher makes on chosen lessons. The show the practical forms of utilization of idea of technical property of mankind is the teacher's task not only, but only idea of needs and justification of his creating.

Key words: technical education, informative society, educational needs.

Igor ZHERNOKLIEIEV

National Dragomanov, Pedagogical University Kyiv, Ukraine

Socjokulturowe komponenty systemów edukacyjnych w krajach nordyckich w kształceniu nauczycieli techniki

Streszczenie

Artykuł wskazuje najbardziej charakterystyczne cechy społecznych i kulturalnych komponentów systemów edukacyjnych krajów nordyckich w kształceniu nauczycieli techniki. Jest to sprawdzone doświadczenie narodowych systemów edukacyjnych tych krajów warunkujące pomyślny rozwój edukacji nauczycieli zgodnie z tradycjami narodowymi i europejską przestrzenią edukacyjną.

Słowa kluczowe: kultura społeczna, technologie, środowisko społeczne, kultura, wartości społeczne, edukacja.

Sociocultural components of the educational systems in nordic countries in the sphere of technology teachers training

Abstract

The article reveals the most characteristic features of social and cultural components of Nordic countries educational systems in the sphere of future technology teachers training. Also, it is examined the experience of the Nordic countries national educational systems in conditioning for successful development of pedagogical education in accordance with national traditions and European educational space.

Key words: social culture, technologies, social environment, culture, social values, education.

Marek KĘSY

Politechnika Częstochowska, Polska

Edukacja techniczna w warunkach cywilizacji informacyjnej

Streszczenie

Przedstawiono zagadnienia związane z rozwojem cywilizacyjnym społeczeństwa. Poddano analizie znaczenie informacji oraz wiedzy ogólnej i technicznej z punktu widzenia procesów warunkujących efektywność gospodarowania przedsiębiorstw produkcyjnych oraz zmian w systemie edukacji.

Słowa kluczowe: edukacja techniczna, przemiany cywilizacyjne.

Technical education in information civilization conditions

Abstract

In the paper issues of society's civilization development has been presented. A meaning of information and universal and technical knowledge considered in category of factors determining the economic effectiveness of companies and changes in educational system has been analysed.

Key words: technology education, civilization development.

Krzysztof KRASZEWSKI

Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Polska

Werken w zuryskim systemie szkolnym

Streszczenie

Autor artykułu przybliży czytelnikowi założenia zajęć z przedmiotu Werken w niemieckojęzycznym szwajcarskim Kantonie Zurych. Wcześniej dokonał krótkiej charakterystyki obowiązującego w nim systemu szkolnego. W części końcowej zwrócił uwagę na działania w zakresie orientacji zawodowej uczniów.

Słowa kluczowe: edukacja techniczna, system szkolny.

Werken in Zurich's school system

Abstract

The author of the article brings the reader closer to the purposes of the school subject Werken in the German speaking Swiss canton Zurich. Earlier, he outlines briefly some of the features of its scholar system. In the final part, he draws attention to some operations aimed at the career orientation of the students.

Key words: technology education, school system.

Jozef PAVELKA

Prešovská Univerzita v Prešove, Slovenská Republika

Univerzita Palackého v Olomouci, Česká Republika

Innowacyjne koncepcje w dydaktyce techniki

Streszczenie

W tym artykule opisano zmiany w edukacji do pracy, techniki i technologii realizowanej w ramach kształcenia ogólnego na Słowacji i za granicą w historycznej perspektywie. Ta analiza jest nowatorskim podejściem w zakresie badań metodologii uczenia technicznej edukacji.

Słowa kluczowe: edukacja techniczna, innowacje, dydaktyka techniki.

Innovative concepts in didactics of technology

Abstract

This paper informs about the changes in education towards work, technics and technologies within general education in Slovakia and abroad from the historical perspective. It also analyzes innovative approaches in some areas of methodology of teaching technical education.

Key words: technical education, innovations, methodology of teaching technical education.

Jiří KROPÁČ, Jitka PLISCHKE

Univerzita Palackého v Olomouci, Česká Republika

Umiejętności ucznia rozwijane w ramach współczesnego kształcenia technicznego

Streszczenie

W artykule przedstawiono teoretyczne podejścia do problematyki nabywania doświadczenia przez uczniów jego znaczenie w konstruktywistycznej teorii nauczania. Zaprezentowano również wpływ uczenia się przedmiotów technicznych na zmiany w zainteresowaniach i doświadczeniu uczniów. W części końcowej podano konieczne kroki, jakie trzeba podjąć w pracy nauczycieli realizujących tematy techniczne.

Słowa kluczowe: edukacja techniczna, konstruktywizm.

Pupil's experience and current teaching of technical subjects

Abstract

The article presents theoretical approaches to the problematics of pupils' experience and its meaning in the constructivist theory of teaching. Subsequently, the article reviews the influence of changes in pupils' interests and their experience on technical subjects training. The final part outlines the necessary steps in the work of teachers of these subjects.

Key words: technology education, constructivism.

Waldemar LIB

Uniwersytet Rzeszowski, Polska

Factors determining the range of technical and IT Factors affecting the ability of using technical notions by the students graduating from primary school in the light of scientific research

Abstract

In the research conducted so far on the development of technical notions, the predominant actions were related with determining the number of such notions within the lexicon of the surveyed, or their increase in further periods, related to children's development or education level. Very little effort has been made to research connected with pragmatics, namely the ability to use the notions included in the mental lexicon of children correctly. On the basis of literature describing the development of the notions, it has been assumed that factors such as family and local environment of children, mass media to which they are exposed, school education and students' gender may exert a strong impact on both the number and the ability to use technical notions. This article presents results of the author's studies on the ability to use technical notions by the students graduating from primary school.

Key words: technical notions, language pragmatics, communication.

Czynniki wpływające na umiejętności posługiwania się pojęciami technicznymi przez uczniów kończących szkołę podstawową w świetle badań

Streszczenie

W dotychczas prowadzonych badaniach nad rozwojem pojęć technicznych dominowały czynności związane z ustaleniem zasobu tych pojęć w słownictwie badanych lub ich wzrostem w kolejnych okresach związanych z rozwojem dzieci lub poziomem edukacyjnym. Bardzo niewiele wysiłku poświęcono badaniom związanym z pragmatyką, czyli umiejętnością prawidłowego posługiwania się pojęciami znajdującymi się w słowniku umysłowym uczniów. Opierając się na

literaturze opisującej rozwój pojęć, przyjęto, że podobnie jak na zasób również na umiejętność posługiwania się pojęciami technicznymi mogą mieć wpływ między innymi takie czynniki, jak: środowisko rodzinne i lokalne, w którym żyje dziecko, środki masowego przekazu, do których ma ono dostęp, nauka szkolna oraz płeć uczniów. W niniejszym artykule przedstawione zostały wyniki badań autora nad umiejętnościami posługiwania się pojęciami technicznymi przez uczniów kończących szkołę podstawową.

Słowa kluczowe: pojęcia techniczne, pragmatyka języka, porozumiewanie się.

Agnieszka DŁUGOSZ
Uniwersytet Rzeszowski, Polska

Rozwijanie myślenia technicznego graficznego uczniów

Streszczenie

Celem nauczania techniki w płaszczyźnie psychologicznej jest rozwijanie myślenia technicznego uczniów. Poszczególne rodzaje myślenia technicznego są rozwijane poprzez rozwiązywanie różnego rodzaju zadań technicznych. W procesie posługiwania się rysunkiem technicznym istotne znaczenie odgrywa myślenie techniczne graficzne, które należy rozwijać poprzez zadania koncepcyjne, graficzne twórcze i odtwórcze.

Słowa kluczowe: myślenie techniczne, rodzaje myślenia technicznego, myślenie techniczne graficzne.

Developing pupils thinking of technical graphics

Abstract

The aim of teaching techniques is to develop a psychological level of technical thinking students. Various types of technical thinking are developed by solving various technical tasks. In the process of using the diagram it is important that the technical picture thinking, which should be developed through tasks conceptual, creative graphics and shit.

Key words: technical thinking, types of technical thinking, thinking technical graphics.

Jan ČERNÝ, Jaroslav ZUKERSTEIN, Jan NOVOTNÝ
J.E. Purkyně Univerzity in Ústí nad Labem, Czech Republic

Wykorzystanie subwencji EU dla poprawy środowiska dla edukacji technicznej

Streszczenie

Włączenie Republiki Czeskiej do Unii Europejskiej otworzyło możliwości korzystania z funduszy strukturalnych dla zapewnienia dobrych warunków dydaktycznych prowadzenia edukacji technicznej. Dzięki tym środkom można zapewnić podstawowe warunki środowiska dydaktycznego do nauki w laboratoriach FVTM.

Słowa kluczowe: środki Unii Europejskiej, edukacja techniczna.

Use of EU subsidies for providing an environment for technical education

Abstract

The incorporation of the Czech Republic into the European Union has opened possibilities through EU Structural Funds to ensure good conditions for teaching technical subjects. This subsidies assures then principal conditions of didactic environment to teaching in laboratories FVTM.

Key words: EU subsidies, technology education.

Jan NOVOTNÝ, Jaroslav ZUKERSTEIN, Jan ČERNÝ
J.E. Purkyně Univerzity in Ústí nad Labem, Czech Republic

Popularyzacja edukacji technicznej

Streszczenie

W ostatnich latach nasze społeczeństwo uległo wielu przemianom społeczno-ekonomicznym. Nastąpiły zmiany w obszarze własności, pracy i środowiska rodzinnego, jak również zmiany w systemie wartości społecznych. Aktualnie wiele uniwersytetów kształcących na kierunkach technicznych zabiega o zatrzymanie odpływu studentów przez likwidowanie barier zniechęcających do rozwijania zainteresowań technicznych.

Słowa kluczowe: edukacja techniczna, studia uniwersyteckie.

Popularization of technical education

Abstract

Our society underwent many social-economic changes in the past years – changes in ownership relations, working and family environment, as well as changes in the system of social values. Currently a lot of technically-oriented universities are fighting to outflow of student's faces and with barrier disinterest of studying concern in technical field.

Key words: technology education, studying of university.

Jan KROTKÝ

University of West Bohemia in Pilsen, Czech Republic

Aktualne trendy włączenia elementów mechatroniki do procesu kształcenia na poziomie podstawowym w Republice Czeskiej

Streszczenie

Pracownie szkolne z wyposażeniem w zestawy konstrukcyjne sprzyjają rozwijaniu kreatywności i manualnych umiejętności uczniów. W edukacji przedszkolnej może zostać zainicjowanych bardzo dużo pozytywnych zjawisk wspomagających rozwój indywidualny dziecka.

Słowa kluczowe: edukacja przedszkolna, mechatronika.

Current trends in applied mechatronics in elementary education in the Czech Republic

Abstract

Working with a construction kit fosters the development of creativity and manual skills of pupils. In pre-school education, a large number of positive phenomena can be observed, such as the development of the personality of the child educated.

Key words: pre-school education, mechatronics.

Część druga

EDUKACJA ZAWODOWA

Dekwalifikacja – nowe wyzwanie dla edukacji zawodowej

Streszczenie

Rozwój techniki ujawniający się we wprowadzaniu nowych rozwiązań technologicznych i nowych środków techniki – jak się to czasem określa: „idiotodpornych” – nie wymusza posiadania wysokich kwalifikacji zawodowych. Wystarczy proste przyuczenie, przeszkolenie, trening. Taka sytuacja stawia przed edukacją zawodową nowe wyzwania. Akcent musi być położony na wychowanie zawodowe ku wartościom pracy człowieka.

Słowa kluczowe: rozwój techniki, dekwalfikacja (zagubienie kwalifikacji), przyuczanie, automatyzacja, robotyzacja, nowa edukacja zawodowa.

Dequalification new challenge for professional education

Abstract

Development of technology coming out in initiation the new technological solutions and new means of technology development how oneself it defines with this time: foolishness resistant it does not it extort possession high professional qualification. Training will suffice simple, training, training. Such situation places before professional education new challenges. Accent has to be laid on professional education towards values of the man's work.

Key words: development of technique, dequalification (loss the qualification), training, automatisaton, new professional education.

Viktor SIDORENKO

National University of Life and Environmental Science of Ukraine, Ukraine

Wektor zmian istoty pracy w nowoczesnym społeczeństwie

Streszczenie

W artykule przedstawiono konkretne zmiany zachodzące w społeczeństwie. Przeanalizowano transformację procesu pracy w jego trzech komponentach: strukturalnym, kontekstowym i osobistym.

Słowa kluczowe: praca człowieka, przemiany społeczne.

Vector changes labour rights in modern society

Abstract

The article deals with substantial changes in work characteristics in postindustrial society. Analyzed the transformation of the labor process at its three components: structural, contextual, personal.

Key words: human's work, development of society.

Ryszard Marian JANKA

Uniwersytet Opolski, Polska

Zmiany i tendencje zachodzące w uzyskiwaniu uprawnień zawodowych na poziomie wyższym

Streszczenie

Zagadnieniem wymagającym szybkiego rozwiązania jest silniejsze powiązanie kształcenia na wszystkich poziomach, a w szczególności na poziomie wyższym, z potrzebami rynku pracy.

Słowa kluczowe: edukacja zawodowa, rynek pracy.

Changes and tendencies setting in obtained on higher level professional authorizations

Abstract

It is the exacting the quick solution question stronger connection of education on all levels, and in peculiarity on higher level, with needs of labour market.

Key words: professional education, labour market.

Robert WOLAŃSKI

Szkoła Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie, Polska

Model kształcenia w Państwowej Straży Pożarnej jako przykład funkcjonowania systemu branżowych centrów kształcenia zawodowego

Streszczenie

Przekształcenia mające na celu nawiązanie do europejskich tendencji edukacyjnych zgodnie ze Strategią Lizbońską są przykładami wdrażanej obecnie koncepcji. Jednym z nich jest branżowy system kształcenia w zawodach pożarniczych realizowany w szkołach Państwowej Straży Pożarnej. System ten funkcjonuje od wielu lat. Jego fundamentem jest dostosowanie rytmu szkolenia do potrzeb służby.

Słowa kluczowe: system edukacji zawodowej, kształcenie zawodowe strażaków.

PSP's education system as example of trade system of professional education centres

Abstract

Transformation having in view connexion to European educational tendencies peaceably with Lisbon's Strategy they exemplify initiated conception at present. The of education in the fires-contests realized at schools of countries fire brigade trade system is one of them. System this has functioned for many years. The adaptation to needs of service rhythm of training is his foundation.

Key words: professional education system, education of fireman.

Vlado GALIČIĆ, Juraj PLENKOVIĆ

University of Rijeka, Croatia

Edukacja przygotowująca do etycznych usług turystycznych

Streszczenie

Znaczenie etyki ogólnej jest zbieżne z dążeniem do większej władzy ludzi i ich zdolności, tak aby można było opanować różne rodzaje technologii. Etyka ogólna obejmuje pewną liczbę dyscyplin specyficznych, wśród których ostatnio pojawiła się etyka biznesu. Etyka biznesu staje się coraz bardziej ważna w teorii i ćwiczą się w optymalizowaniu ludzkich działań. Bazuje na założeniach etyki ogólnej, etyki biznesu i reguluje ludzką działalność, szczególnie w zakresie produkowania dóbr dla użytku publicznego. Punktem wyjścia dla etyki biznesu były obawy przed działaniami powodującymi szkody dla innych w wyniku pomnażania dochodów i zysku, powiększając bogactwo. Mottem etyki biznesu jest „w biznesie w zasadzie nikt nie przegrywa, ale każdy wygrywa”. W turystyce etyka biznesu coraz więcej zyskuje na sile jako droga ratująca przed upadkiem (namacalnym i nieuchwytnym) służbowej jakości, zmniejsza liczbę oszukanych turystów i hamuje inne deformacje etycznego postępowania pod zasadą: nie rób innym tego, czego nie chciałbyś, aby inni robili dla ciebie. Ponieważ rozwijający się rynek może doprowadzić do różnych deformacji, szczególnie w sferze moralności i relacji interpersonalnych, to zadaniem etyki biznesu jest podnoszenie świadomości faktu, że w dłuższym czasie sukces nie może zostać osiągnięty przez rozbijanie podstawowych zasad moralnych. Cele tego artykułu skupiają się na potrzebie ulepszenia całego procesu edukacyjnego w sferze etyki biznesu, ze specjalnym naciskiem na turystykę jako przemysł czasu wolnego i przemysł, którego skutki stanowią podstawę bezpieczeństwa ekonomicznego wielu krajów.

Słowa kluczowe: edukacja, etyka turysty, etyka biznesu, zarządzanie.

Education for ethical tourism and business ethics

Abstract

The importance of general ethics is growing parallel to the ever-greater power of people and their ability to master different types of technologies. Gen-

eral ethics includes a number of special and individual disciplines, among which business ethics has recently emerged. Business ethics is becoming increasingly important in the theory and practise of optimising human activities. Based on the premises of general ethics, business ethics deals with and regulates human activities, particularly in the field of producing goods for public exchanges. The major issue with which business ethics is concerned revolves around not causing harm to others, while being successful, gaining a profit and increasing wealth. The motto of business ethics is „Do business in a way that nobody loses but everybody wins”. In the tourism trade, business ethics is increasingly gaining strength as a way of combating the decline of (tangible and intangible) service quality, reducing the number of cheated tourists, and stopping other deformations of true ethical creation under the principle „Do not do to others what you would not have others do to you”. Because an erratic market may lead to various deformations, particularly in the sphere of morality and interpersonal relationships, it is the task of business ethics to raise awareness of the fact that, in the long run, success cannot be achieved by breaking basic moral principles. This paper’s objectives focus on the need for improving the overall educational process in the field of business ethics, with special emphasis on tourism, as a leisure industry and an industry whose effects represent a platform of economic security in many countries.

Key words: education, ethical tourists, business ethics, management.

Ireneusz ZAWŁOCKI, Krzysztof NIEWIADOMSKI, Ewa NIEROBA
Politechnika Częstochowska, Polska

Czynniki wpływające na wybór studiów technicznych przez kobiety

Streszczenie

Artykuł zawiera wstępny raport z badań dotyczących problemu związanego z czynnikami mającymi między innymi wpływ na wybór studiów inżynierskich przez kobiety. Wzięło w nim 50 uczennic liceum oraz 50 studentek politechniki. Można zauważyć, że wśród najczęściej podawanych motywów wyboru studiów dominuje chęć uzyskania tytułu inżyniera oraz przypadek.

Słowa kluczowe: kształcenie zawodowe, studia techniczne.

The factors influencing women's choice in technical studies

Abstract

Article contains preliminary report which relates to problem with choosing engineering studies by women. Fifty female students of technical studies and next fifty high school students have taken part in this research. The result have shown that the main reason of choosing this kind of studies is a desire to become an engineer or just a random choice.

Key words: professional education, technical studies.

Lidia WŁODARSKA-ZOŁA

Politechnika Częstochowska, Polska

Edukacja zawodowa menedżerów w świetle przemian cywilizacyjnych

Streszczenie

W artykule przedstawiono implikacje wynikające z przemian cywilizacyjnych dla edukacji zawodowej menedżerów. Konieczność radykalnych zmian w systemie edukacji w dziedzinie zarządzania uzasadniono wieloma czynnikami, przede wszystkim potrzebami rynku pracy i dokonującymi się w Europie procesami integracyjnymi. Wskazano kierunki tych zmian, które już można zauważyć i tendencje, które powinny pojawić się w przyszłości.

Słowa kluczowe: menedżer, przemiany cywilizacyjne, edukacja zawodowa.

Manager's education in the light of civilization changes

Abstract

In the article implications on manager's education resulting from civilization changes were presented. Necessity of radical changes in the system of education in the field of management was supported by many arguments including labor market requirements and pending integration processes in Europe. Directions of those changes were illustrated which can either be observed already or are expected to appear in future.

Key words: manager, civilization changes, managerial education.

Jaroslav ZUKERSTEIN, Jan NOVOTNÝ, Jan ČERNÝ
J.E. Purkyně University, Czech Republic

Studia techniczne a potrzeby rozwoju regionu

Streszczenie

W tym artykule pokazano koncepcję struktury studiów technicznych na Wydziale Technologii Produkcji i Zarządzania na Uniwersytecie Jana Ewangelisty Purkyně z Usti nad Łabą w północnej Republice Czeskiej.

Słowa kluczowe: edukacja techniczna, studia techniczne.

Technical studies and the needs of the region

Abstract

This paper show conception of Technical structural studies on Faculty of Production Technology and Management Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem reflects the needs of Region North Bohemia.

Key words: technology education, technical studies.

Svitlana AMELINA

Dnipropetrowsker Staatliche Agraruniversität, Ukraine

Rozwijanie kompetencji przyszłych inżynierów

Streszczenie

W tym artykule opisano rozwijanie kompetencji w kształceniu zawodowym przyszłych inżynierów. Szczególnie zwrócono uwagę na umiejętności spostrzegania jako ważny element kształcenia zawodowego.

Słowa kluczowe: kształcenie zawodowe, doświadczenie zawodowe, ścieżka kształcenia zawodowego, inżynier.

Development competence of future engineers

Abstract

The article deals with the problem of the competent approach by professional education of future engineers. The professional competence as an element of professional formation is defined.

Key words: professional education, competence, ways of formation, engineer.

Yaroslav RUDYK

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine

Kierunki i istota zapewniania dodatkowych usług edukacyjnych dla utalentowanych studentów

Streszczenie

W tezach pokazano istotę i kierunki zapewnienia dodatkowych usług edukacyjnych dla utalentowanych studentów w szkołach wyższych Ukrainy.

Słowa kluczowe: dodatkowe usługi edukacyjne, studenci utalentowani.

The essence and directions of supplying additional educational services to talented and gifted students

Abstract

The theses submitted the substance and direction to provide additional educational services for gifted students in higher educational institutions of Ukraine.

Key words: additional educational services, gifted students.

Natalia Mikolaivna KOSTRITZA

National University for Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine

Znaczenie kultury i jej relacji z różnymi sferami ludzkiej działalności

Streszczenie

Artykuł przedstawia kulturę z różnych naukowych pozycji i poglądów, pokazany jest również jej nierozzerwalny związek z edukacją, religią, moralnością, polityką i prawem.

Słowa kluczowe: kultura, edukacja, religia, moralność, polityka, prawo.

Purpose of culture and its relationship to various spheres of human activity

Abstract

The article examines the culture from various scientific grounds and approaches, shows its inextricable link with education, religion, morality, politics, law.

Key words: culture, education, religion, morality, politics, law.

Tamara IVAKHNENKO

National University for Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine

Relacje młodzieży: płć i miłość

Streszczenie

W tym artykule autorka prowadzi analizę naukowych źródeł, które ujawniają relacje młodzieży, szczególnie związek płci z miłością.

Słowa kluczowe: harmonia, miłość, płć, relacje, młodzież, człowiek, kobieta, związek między płcią i miłością.

Relationships of Young People: Sex and Love

Abstract

In this article the author carries out an analysis of scientific sources that reveal the relationships of young people, particularly the influence of sex on love.

Key words: harmony, love, sex, relationships, youth, man, woman, a link between sex and love.

Andrey GAIDUK

National University of Bioresources and Nature management in the Ukraine,
Ukraine

Zawodowe wypaczenia osobowości wykładowców na kierunkach prawniczych

Streszczenie

Współcześnie powszechnie wiadomo, że zjawisko wypaczenia osobowości jest obecne w jakimś wymiarze w każdej pracy zawodowej. Najbardziej typowe wypaczenia zawodowe są charakterystyczne dla reprezentantów tych zawodów, w których istnieje relacja „osoba – osoba”. Dlatego warto podkreślić, że w obszarze prawnictwa istnieją sytuacje, w których oddziaływania międzyludzkie prowadzą do intensywnych zniekształceń osobowości. W związku z tym jesteśmy głęboko zainteresowani problemem zawodowych wypaczeń osobowości wykładowców na kierunkach prawniczych uczelni wyższych Ukrainy.

Słowa kluczowe: edukacja zawodowa, zawodowe wypaczenia osobowości, studia prawnicze.

Professional deformations of professors of courses in law

Abstract

The present day the fact is conventional, that the phenomenon of personal deformation is potentially put in any professional work. The most typical are professional deformations of representatives of those professions which can be attributed to the system „person-to-person”. Therefore, it can be asserted, that in the field of jurisprudence some subjects, interacting within such system, are exposed enough intensively to deforming influence. Thereupon, we are interested in the problem of professional deformation of professors of courses in law in higher educational institutions of Ukraine.

Key words: professional education, professional deformation, law courses.

Nevenka TAKOVIĆ

University Juraj Dobriła, Pula, Croatia

Juraj PLENKOVIĆ

University of Rijeka, Croatia

Kompensowanie utraconych zdolności zawodowych

Streszczenie

Wysoce zorganizowany proces produkcji i doskonałe rozwiązania technologiczne, a w tym istniejący niepełnosprawni pracownicy domagają się konieczności racjonalnego potraktowania ich pracy w pełnym, ludzkim wymiarze. Najgorszą rzeczą jest to, że producenci marnują nie tylko surowce i narzędzia, ale również pracę człowieka (w tym niepełnosprawnego) jako pierwszego i najważniejszego komponentu całego procesu produkcji.

Słowa kluczowe: pracownicy niepełnosprawni, organizacja pracy, rozwój technologiczny.

Compensating for lost abilities

Abstract

Highly organised process of production and perfect technology as well as the existing disabled workers require all the above mentioned as an expression of the necessity to treat work in a more human and rational way, because the worst thing is when producers waste raw materials and tools as well as labour force as the first and only initiator of the whole process of production.

Key words: disabled workers, the organization of work, technological development.

Antoni KRAUZ

Uniwersytet Rzeszowski, Polska

Ochotnicze Hufce Pracy oknem na świat na współczesnym rynku pracy w procesie przygotowania zawodowego

Streszczenie

W zamieszczonym artykule dokonano krótkiej charakterystyki problematyki pewnego wycinka działalności Ochotniczych Hufców Pracy w dawnych i współczesnych uwarunkowaniach rozwoju społecznego. Rozwój społeczeństwa informacyjnego wprowadza poprzez OHP nowe procedury kształcenia i wychowania młodzieży i dorosłych oraz zaspokojenia płynnego rynku pracy. Utrzymujące się duże bezrobocie, w szczególności wśród młodzieży wymusza obecnie na OHP przedstawione szeroko działania innowacyjno-zapobiegawcze.

Słowa kluczowe: Ochotniczy Hufiec Pracy, rynek pracy, przygotowanie zawodowe.

Voluntary Labour Corps, a window to the world in the modern labor market in the professional preparation

Abstract

The article has been reproduced a brief characterization of the problems of a certain segment of the Voluntary Labour Corps in the past and present determinants of social development. Development of Information Society introduces new procedures by OHP education and upbringing of young people and adults, and meet the labor market liquid. Persistent high unemployment among young people in particular forces out of the VLC presented a broad innovation and preventive measures

Key words: Volunteer Labor Corps, the labor market, professional preparation.

Część trzecia

KSZTAŁCENIE NAUCZYCIELI

Wasył JAGUPOW

Narodowa Akademia Nauk Pedagogicznych Ukrainy, Ukraina

Dydaktyka szkoły wyższej Ukrainy w okresie przemian cywilizacyjnych

Streszczenie

Nowoczesna dydaktyka szkoły wyższej jest dziedziną pedagogiki szkoły wyższej, która bada, uogólnia i uzasadnia cele, prawidłowości, zasady, treść, modele i metody procesu dydaktycznego w szkole wyższej, wzajemne relacje pedagogów i studentów jako podmiotów procesu kształcenia, wpływ różnorodnych zjawisk dydaktycznych na kształcenie i rozwój studenta jako osoby twórczej i podmiotu przyszłej działalności szkoleniowej i zawodowej.

Słowa kluczowe: dydaktyka szkoły wyższej, pedagogika personalistyczna, kształcenie podmiotowe.

Didactics of Ukraine college in period of the civilization transform

Abstract

The modern didactics of college – is the field of pedagogy of college which studies generalizes and motivates at college the aims, rules, principles, contents, models and method of didactic process the educators and students' mutual reports as subjects of process the education, influence of varied didactic phenomena on education and the student's development as creative person and subject of future training activity and professional.

Key words: the didactics of college, personality pedagogy, education subjective.

Valentyna STAKHNEVICH, Liudmyla DANKEVYCH
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine

Wykładowca i jego autorytet

Streszczenie

Celem współczesnej edukacji jest to, aby młodzi ludzie pokładali ufność prowadzenia ich do poznawania dynamicznej wiedzy, rozumienia potrzeby rozwoju ich zdolności twórczych. Praca wykładowcy jest wszechstronna i bogata w humanistyczne wartości, a to wymaga głębokiego przygotowania w wielu aspektach. Jedną z ważnych wartości w jej ocenie jest osobowość wykładowcy, w tym autorytet jako składowy znak tego zawodu. Autorytet wykładowcy jest integralnym komponentem jego przygotowania zawodowego, pedagogicznego i wagi osobowości w grupie. Jest on ujawniany przez współdziałanie i relacje z innymi wykładowcami i studentami oraz wpływa na jakość procesów nauczania i wychowania.

Słowa kluczowe: autorytet, wykładowca, edukacja, kryzys, rozwój, osobowość.

Lecturer and authority

Abstract

The aim of education today is to foster in young people trust to dynamic knowledge, understanding the need for development of their creative capabilities. Lecturer's work is versatile, humane and rich in content, it requires profound preparedness and assumes many aspects. One of the important values in estimating the personality of a lecturer is their authority as a component sign of this profession. Authority of a lecturer is an integral description of his professional, pedagogical and personality meaningfulness in a collective, which is revealed through their interaction and relationships with colleagues and students and influences the efficiency of educational-upbringing process.

Key words: authority, lecturer, education, crisis, development, personality

Krzysztof NIEWIADOMSKI, Ireneusz ZAWŁOCKI, Ewa NIEROBA
Politechnika Częstochowska, Polska

Oczekiwania studentów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela edukacji zawodowej w obszarze kształcenia psychologicznego

Streszczenie

Artykuł dotyczy analizy oczekiwań w obszarze kształcenia psychologicznego kandydatów przygotowujących do zawodu nauczyciela. Badaniami objęto studentów uczelni technicznej, którzy dodatkowo podjęli fakultatywne studia pedagogiczne. Wyniki tych badań są treścią niniejszego opracowania.

Słowa kluczowe: edukacja zawodowa, psychologia pracy

Students expectations in field of psychological education who prepare to became a teacher

Abstract

Article is about candidates' expectations regarded with subject of psychology. Research was conducted between Technical University students who additionally started optional teaching studies. The results of this research form the essence of this article.

Key words: professional education, psychology of work.

Elżbieta SAŁATA

Politechnika Radomska, Polska

Dokształcanie nauczycieli w kontekście idei i praktyki uczenia się w ciągu całego życia

Streszczenie

Ustawiczne doskonalenie się i podnoszenie kompetencji jest wpisane w zawód nauczyciela. Nauczyciel powinien mieć potrzebę zdobywania wielorakich umiejętności, wykraczających poza ramy przedmiotowe swoich zajęć, organizując i prowadząc formy zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych. Nauczyciele dokształcają się, ponieważ wiedza i umiejętności zdobyte na studiach są tylko początkiem na drodze zawodowej. Celem opracowania jest przedstawienie możliwości kształcenia się nauczycieli w ciągu całego życia w odniesieniu do Europejskich i Krajowych Ram Kwalifikacji. Realizacja idei uczenia się przez całe życie została przedstawiona na podstawie wybranych ośrodków doskonalenia zawodowego nauczycieli.

Słowa kluczowe: nauczyciel, uczenie się przez całe życie, Krajowe Ramy Kwalifikacji.

Teachers' training in the context of idea and practice of long-life learning

Abstract

Long-life learning and competence improvement is an integral part of teacher's job. A teacher should feel a need to gain diversified abilities that go over the frames of subject taught. It can be achieved by organizing and conducting extramural classes and courses. Teachers train themselves, since knowledge and abilities achieved during the studies are just a beginning of their career. The paper aims at presenting educational opportunities of teachers' long-life learning in relation to European and National Qualifications Framework. Implementation of long-life learning idea is being presented on the examples of selected teacher's training centres.

Key words: teacher, long-life learning, National Qualifications Framework.

Petr MACH

Západočeská Univerzita v Plzni, Česká Republika

Analiza przypadków w kształceniu nauczycieli

Streszczenie

W tym artykule opisano jeden ze sposobów badania osobowości nauczyciela i jego rozwoju zawodowego na podstawie metody analizy przypadków. Badania te są w istocie kompleksem i twórczym rozwiązaniem danej dydaktycznej sytuacji w zadanym środowisku dydaktycznym. Ich istotą jest interakcja i konkretna sytuacja związana z nauczaniem i podejmowaniem decyzji.

Słowa kluczowe: analiza przypadków, kształcenie nauczycieli.

Analysis of the case studies

Abstract

This paper described one of the ways of teacher's improvement the personality and professional development is to include the case study method. The case study is basically a complex and creative solution of a given didactic situation in simulated didactic environment. It is based on interactive and situational learning and deciding.

Key words: case study method, teacher's education

Miroslava MIKLOŠÍKOVÁ

Vysoká Škola Báňská – Technická Univerzita Ostrava, Česká Republika

Dalsza edukacja nauczycieli w ramach kształcenia ustawicznego

Streszczenie

W artykule przedstawiono jedną z możliwości dalszego kształcenia nauczycieli w szkolnictwie wyższym w VŠB-Uniwersytet Techniczny Ostrava – kurs IGIP. Zawiera opinie nauczycieli w tym kierunku, w tym ich wyrażenia chęci skorzystania z oferowanych możliwości.

Słowa kluczowe: kształcenie nauczycieli, kształcenie ustawiczne.

Teachers education in the lifelong learning

Abstract

The paper presented one of the options for further training of teaching staff in higher education at VŠB-Technical University Ostrava – IGIP course. Includes views of teachers on this course, including their expression of willingness to use the opportunity offered.

Key words: teachers education, long life learning (LLL).

Ewa NIEROBA, Ireneusz ZAWŁOCKI, Krzysztof NIEWIADOMSKI
Politechnika Częstochowska, Polska

Tanatopedagogika w procesie kształcenia nauczycieli

Streszczenie

Artykuł uzasadnia potrzebę wzbogacenia programów kształcenia nauczycieli o zajęcia z tanatologii. Autorzy zaprezentowali wymierne korzyści edukacji w tym zakresie dla osobowościowego rozwoju nauczycieli oraz dla efektywności ich pracy pedagogicznej. W opracowaniu wskazano również na wieloaspektową wartość wychowania uczniów do cierpienia, umierania i śmierci.

Słowa kluczowe: tanatopedagogika, kształcenie nauczycieli.

Thanatopedagogy in teachers education process

Abstract

The article justifies the need of enhancing educational programs for thanatology classes. The authors presented distinct advantages of education in that field for the teachers personal development and the effectiveness of their pedagogical work. The case study also points out at the multipronged worth of upbringing students to suffering, dying and death.

Key words: thanatopedagogy, teachers education.

Svitlana TSYMBAL

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine

O właściwościach achmeologii, czyli uczeniu się dorosłego człowieka

Streszczenie

Dużą trudnością w zarządzaniu okazuje się wydzielenie językoznawstwa, psychologii, pedagogiki i psychoterapii w oddzielnych kategoriach, kiedy w ramach jednorazowych badań są niepodzielnym pojęciowym, doświadczalnym i praktycznym kompleksem problemowym funkcjonującym jako jednorodny organizm. Celem przedstawionych tu rozważań jest próba częściowej odpowiedzi w kilku punktach ze wskazaniem wspólnych obszarów przenikania się poszczególnych kategorii badawczych. Chodzi o przygotowanie pełnego zbiorczego modelu umożliwiającego rozwiązanie zadanych problemów badawczych.

Słowa kluczowe: edukacja zawodowa, achmeologia, metodologia badań.

About achmeological peculiarities and science of teaching of the grown man

Abstract

How difficult appears in business to divide linguistics, psychology, pedagogics and psychotherapy into separate constituents, when within the framework of one research, they are a indivisible conceptual, experimental and practical complex, working as the single arranged organism actually. In cleanly research aims we will try partly to conduct the dotted reference-points of such differentiation, although, in our view exactly indissoluble alloy of disciplines and their deep interpenetration (what makes the ideological project of this work), capable truly full and comprehensively to overcome the creature of the examined problem.

Key words: professional education, achmeology, research methodology.

Część czwarta

EDUKACJA EKOLOGICZNA I REGIONALNA

**Wiktoria SOBCZYK, Agnieszka BIEDRAWA, Anna KOWALSKA,
Małgorzata PAWUL**

Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, Polska

Edukacja – ekologia – ekorozwój, czyli o wdrażaniu zasad zrównoważonego rozwoju¹

Streszczenie

Celem artykułu było przedstawienie roli edukacji szkolnej i pozaszkolnej w upowszechnieniu ekologii. W pracy pokazano ewolucję pojęcia „ekorozwój” oraz jego znaczenie w dzisiejszym świecie. Podkreślono, iż edukacja ekologiczna jest podstawowym instrumentem ekorozwoju.

Słowa kluczowe: edukacja, ekologia, ekorozwój.

Education – ecology – eco-development, i.e. how to implement the sustainable development rules

Abstract

The purpose of the article was the presentation of the role of formal and informal education in spreading of ecological knowledge. The work showed the evolution of the word „eco-development” and its importance nowadays. It has been emphasized that ecological education is a basic instrument of eco-development.

Key words: education, ecology, eco-development.

¹ Publikacja zrealizowana w ramach pracy statutowej nr 11.11.100.280.

Nina TVEREZOVSKA

National University for Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine

Kształcenie specjalistów na kierunkach agrotechnicznych

Streszczenie

Autor opisuje w tym artykule dotkliwy problem tworzenia teoretycznych zasad i nabywania doświadczenia praktycznego w wymiarze humanistycznym w odniesieniu do edukacji zawodowej przyszłych inżynierów i techników o specjalnościach agrotechnicznych.

Słowa kluczowe: kształcenie zawodowe, kierunki agrotechniczne.

Training of agrotechnological directing specialists

Abstract

Author describe in this paper acute problem of theoretical principles and acquiring practical experience with humane and humanistic education in the professional training of future engineers and technicians.

Key words: professional education, agrotechnological direction.

Helena GAFUROVA

National University for Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine

Rola i miejsce przedmiotu „prawo rolne” w programie kształcenia specjalistów dla wsi

Streszczenie

W tym artykule opisano szczegółowo rolę i miejsce przedmiotu „prawo rolne” w programie kształcenia zawodowego specjalistów z zakresu rolnictwa na Uniwersytecie Narodowym Ukrainy. Szczególną uwagę zwrócono na wyjaśnienie głównych komponentów programu (ogólnego, szczególnego i specjalnego), które są włączone w zakres tematyczny tego przedmiotu.

Słowa kluczowe: edukacja, kierunek studiów, rozwój socjalny wsi, prawo rolne.

The role and place of the education subject „agrarian law” in the curriculum for training village specialists

Abstract

The role and place of educational subject „Agrarian law” are explained in the curriculum for training professional agricultural specialists in the National University of life and environmental science of Ukraine at this article. Special attention is applied on explaining the main components (general, particular and special) which are included in the system of this educational subject.

Key words: education, educational subject, social development of village, agrarian law.

Agnieszka BIEDRAWA, Wiktoria SOBCZYK

Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, Polska

AHP – komputerowe wspomaganie podejmowania złożonych decyzji²

Streszczenie

Podjęcie decyzji bywa problemem w przypadku złożonych okoliczności. Istnieją metody wspomaganie decyzji. Jedną z nich jest metoda analizy hierarchii. W artykule opisano zasadę jej zastosowania na prostym przykładzie z dziedziny inżynierii środowiska.

Słowa kluczowe: AHP, gospodarka odpadami, podejmowanie decyzji.

AHP – computers methods for complex decision support

Abstract

Making the decision might be a problem in complex circumstances. There are methods for decision support. One of them is the method called: analysis of hierarchy. The article describes the use of the method's rules on a simple example in the field of environmental engineering.

Key words: AHP, wastes management, undertake decision.

² publikacja zrealizowana w ramach pracy statutowej nr 11.11.100.280.

Tatiana Vasilievna SAYENKO

Ecology of the National Aviation University, Ukraine

**Formation of ecological and creative competence
of future professionals in the period *Decade of education
for sustainable development***

Abstract

All the components industry standards for higher education should be upgraded and added new requirements to the contents of education, social order, as ecological and diagnostic competence of future creative professionals during the *Decade of Education for Sustainable Development*.

Key words: education, ecology, balanced development.

**Rozwijanie ekologicznych i twórczych kompetencji
pracowników w czasie realizacji programu
*Dekada edukacji dla zrównoważonego rozwoju***

Streszczenie

Wszystkie komponenty standardów wyższego wykształcenia powinny zostać ulepszone i rozszerzone o nowe wymagania w stosunku do edukacji, ładu społecznego jako ekologicznych i twórczych kompetencji przyszłych pracowników zawartych w dokumentach *Dekady edukacji dla zrównoważonego rozwoju*.

Słowa kluczowe: edukacja, ekologia, rozwój zrównoważony.

Vladimir KRYVOV

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine

Rekultywacja gruntów uprawnych na Ukrainie w kontekście ochrony środowiska

Streszczenie

Określenie zasad rekultywacji gruntów. Przyczyny degradacji ziemi na Ukrainie. Legislacyjna baza rekultywacji gruntów.

Słowa kluczowe: degradacja gruntów, rekultywacja ziemi,

Reclamation of disturbed lands in Ukraine environmental aspect

Abstract

Defined principle of revegetation. The causes of degradation of the land Ukraine. The legislative base revegetation.

Key words: degradation of land, reclamation of the land.

Volodymyr KALUGA

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine

Na granicy degeneracji i poprawy: od zdezintegrowanych fragmentarycznych pojęć do wiedzy całościowej

Streszczenie

Główny kierunek rozważań w artykule skoncentrowany jest na konceptualizowaniu idei całościowego spostrzegania człowieka w ramach wyróżnionego przedmiotu studiów: „świadomość ekologiczna”. Współczesny człowiek potrzebuje usuwania nadmiernej informacji ze swojej świadomości, która była obecna w formie stereotypów oraz dogmatów i zamieniania jej na usystematyzowane i zoptymalizowane spostrzeganie całej złożoności świata. W przeciwnym razie człowiek jest zagrożony degradacją do poziomu niewolnika osobistych iluzji lub bycia „figurą socjalną”.

Słowa kluczowe: świadomość, ekologia, tożsamość, iluzja, stereotyp, pomysł, wiedza.

On the edge of degeneration and recovery: from disintegrated fragmentary conception to integrated knowledge

Abstract

The main focus of the article is concentrated upon conceptualization of an idea of formation of an integrated perception of a person within the frame of a special course „The Ecology of Consciousness”. Modern man is in need of deleting of excessive information out of his consciousness, which is presented in forms of stereotypes and dogmas, and substituting it with systematized and optimized world outlook aims and principles. Otherwise man is threatened to reduce to unalterable degradation down to a level of a slave of personal illusions or a social „figurine”.

Key words: consciousness, ecology, identity, illusion, stereotype, idea, knowledge.

Natalia RIDEI, Svetlana PALAMARCHUK, Denis SHOFOLOV
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine

Kurs wprowadzający „Ekologiczna wiedza specjalistyczna” dla studiów licencjackich z ekologii na NUBiP Ukraina

Streszczenie

Jednym z najważniejszych założeń ochrony środowiskowej w sferze produkcji rolnej jest oszacowanie stanu polityki środowiskowej i zrównoważonego rozwoju w zakresie ochrony przyrody. Ekologiczna wiedza specjalistyczna zapewnia bezpieczeństwo społeczne i wysoką środowiskową (ekologiczną) jakość życia i zdrowia ludzi.

Słowa kluczowe: studia licencjackie, edukacja ekologiczna, ochrona ekologiczna.

Providing of course „Ecological expertise” for bachelors in environmental NUBiP Ukraine

Abstract

Along with important environmental control regulations of environmental protection in agricultural sphere is the environmental assessment – a function of the state environmental policy and management of a balanced ecology nature safe. Ecological expertise ensures ecological safety of production potential of society, environmental quality and human health.

Key words: bachelors studies, ecology education, ecological safety.

Valentina SVISTUN, Ludmila MAKODZEI

National University of Life and Environmental Science of Ukraine, Ukraine

Trendy w kształceniu rolniczych specjalistów dla zarządzania

Streszczenie

Główną cechą i określonym problemem rolnictwa na Ukrainie jest to, że nie dotyczy on tylko obszarów wiejskich, ale także każdego obywatela Ukrainy. Chodzi tu o bezpieczeństwo w wymiarze jednostkowym i całościowym w zakresie wytwarzania produktów żywnościowych. Pod tym względem zainteresowanie pedagogiki w obszarze reform w tym zakresie treści jest głównym tematem społecznym, racją stanu, narodowym i ekonomicznym znaczeniem rolnictwa i jego produkcji dla ogółu społeczeństwa.

Słowa kluczowe: problemy agrokulturowe, ochrona żywności, edukacja ekologiczna.

Trends in training of future agrarian specialists for management activity

Abstract

The main feature and specific problems of agriculture in Ukraine is that they don't concern only rural but also every citizen of Ukrainian society as a single safe and without alternative source of nutrition and food security. In this regard, interest of pedagogy to reforms in this area is a subject of major social, state and national economic significance of agriculture and its products for society.

Key words: agriculture problems, food security, ecological education.

Natalia RIDEI

National University of Life and Environmental Science of Ukraine, Ukraine

Międzynarodowe doświadczenia dotyczące podstawowych kryteriów europejskiego certyfikatu „Niebieska flaga”

Streszczenie

W artykule opisano metodyczne rozwiązania związane z przyznawaniem stopnia międzynarodowego mistrza organizacji EUW w porozumieniu z partnerami uniwersyteckimi terenu Wielka Jałta. Rozwiązania edukacyjne dotyczą przeprowadzania egzaminów w zakresie pozwalającym uzyskać europejski certyfikat (tzw. „Błękitna Flaga”). Podano również zakres wiedzy, zdolności, umiejętności opanowywanych przez studentów międzynarodowego kursu.

Słowa kluczowe: międzynarodowy kurs mistrzowski, program mistrzowski, EIA metody i ekspertyzy, europejskie świadectwo „Błękitna Flaga”.

International experience and support of criteria for european certificate „Blue flag”

Abstract

In the article the methodical features of organization are presented educational process of flat international master's degree research rate of EUW in universities partners and procedures of research of territory of Large Yalta, examination of informative information of possibility of appropriation the beaches of the European certificate, the „Blue banner”, and also analysis of the obtained knowledges, abilities, skills, by the students of international course.

Key words: International Master Course, Master Program, EIA methods and expertise, the European certificate „Blue flag”.

Aleksandr MUDRAK

State Pedagogical University of M. Kotsyubynsky of Vinnytsya, Ukraine

Oksana NAGORNIUK

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine

Edukacja środowiskowa dla zrównoważonego rozwoju Ukrainy

Streszczenie

W artykule przedstawiono problemy edukacji środowiskowej, ze względu na jej rolę jako ważnego czynnika dla ekologicznych i ekonomicznych reform na Ukrainie. Zaakcentowano podstawowe drogi zapewniające odpowiedni poziom edukacji środowiskowej dla rozwoju kraju.

Słowa kluczowe: edukacja środowiskowa, rozwój zrównoważony.

Environmental education for balanced development of Ukraine

Abstract

The paper deals with problems of environmental education, due to its role as an important factor for the ecological and economic reforms in Ukraine. The basic ways to ensure appropriate level of environmental education for sustainable development of the state.

Key words: environmental education, balanced development.